

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 274/2021
04.03.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Слађане Накић Момировић, председника већа, Добриле Страјина и Марине Милановић, чланова већа, у парници из радног односа тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Срђан Алексић, адвокат из ..., против тужених „Железнице Србије“ АД из Београда и „Инфраструктура железнице Србије“ АД за управљање јавном железничком инфраструктуром из Београда, ради исплате, одлучујући о ревизији тужиоца, изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 2438/20 од 02.10.2020. године, на седници одржаној 04.03.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж1 2438/20 од 02.10.2020. године, у преиначујућем делу, тако што се **ОДБИЈАЈУ** као неосноване жалбе тужених „Железнице Србије“ и „Инфраструктура железнице Србије“, **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П1 108/18 од 21.02.2020. године, у ставу трећем, четвртном и петом изреке и **ОДБИЈА** захтев туженог „Инфраструктура железнице Србије“ да се обавезе тужилац да накнади туженом „Инфраструктура железнице Србије“ на име трошкова другостепеног поступка износ од 69.709,22 динара.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да солидарно накнаде тужиоцу трошкове поступка на име састава ревизије у износу од 14.400,00 динара, у року од 8 дана од дана пријема писаног отправака пресуде, под претњом принудног извршења, са законском затезном каматом од дана када наступе услови за извршење па до исплате.

Образложење

Основни суд у Панчеву, Судска јединица у Ковачици, пресудом П1 108/18 од 21.02.2020. године, одбио је као неоснован приговор стварне надлежности (став први изреке). Одбио је као неоснован основни тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу на име исплаћене накнаде за топли оброк за период јануар 2015. године – децембар 2017. године, одређене новчане износе, са законском затезном каматом, као и да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за 2015, 2016. и 2017. годину, одређене новчане износе, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу другом изреке). Обавезао је тужене да солидарно исплате тужиоцу на

име неисплаћене накнаде за топли оброк за период јануар 2015. године – август 2015. године, одређене новчане износе, са законском затезном каматом, обавезао туженог „Инфраструктура железнице Србије“ да исплати тужиоцу на име неисплаћене накнаде за топли оброк за период септембар 2015. године – децембар 2017. године, одређене новчане износе са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу трећем изреке). Обавезао је тужене да солидарно исплате тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора одређени новчани износ за 2015. годину, са законском затезном каматом и обавезао туженог „Инфраструктура железнице Србије“ да исплати тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за 2016. и 2017. годину, одређене новчане износе, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу четвртом изреке). Обавезао је тужене да исплате тужиоцу на име трошкова поступка укупан износ од 69.143,80 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде до исплате, у року од осам дана од дана пријема пресуде, под претњом принудног извршења (став пети изреке).

Апелациони суд у Београду, пресудом Гж1 2438/20 од 02.10.2020. године, преиначио је пресуду Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П1 108/18 од 21.02.2020. године, у ставу трећем и четвртом изреке, тако што је одбио тужбени захтев тужиоца, којим је тражио да се обавезу тужени да солидарно исплате тужиоцу на име исплаћене накнаде за топли оброк за период јануар 2015. године – август 2015. године, одређене новчане износе, са законском затезном каматом и тужени „Инфраструктура железнице Србије“ за период септембар 2015. године – децембар 2017. године, одређене новчане износе, са законском затезном каматом, да тужени солидарно исплате тужиоцу на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за 2015. годину, одређени новчани износ, са законском затезном каматом и тужени „Инфраструктура железнице Србије“ на име неисплаћеног регреса за коришћење годишњег одмора за 2016. и 2017. годину, одређене новчане износе, са законском затезном каматом (све ближе одређено у ставу првом изреке). Одбио је као неосновану жалбу туженог „Инфраструктура железнице Србије“ и потврдио решење садржано у ставу првом изреке пресуде Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П1 108/18 од 21.02.2020. године (став други изреке). Одбацио је као недозвољену жалбу туженог „Инфраструктура железнице Србије“ изјављену против одлуке садржане у ставу другом изреке пресуде Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П1 108/18 од 21.02.2020. године (став трећи изреке). Преиначио је решење о трошковима поступка садржано у ставу петом изреке пресуде Основног суда у Панчеву, Судска јединица у Ковачици П1 108/18 од 21.02.2020. године и одлучио да свака странка сноси своје трошкове поступка (став четврти изреке). Одбио је као неосноване захтеве тужиоца и туженог „Железнице Србије“ за накнаду трошкова другостепеног поступка (став пети изреке). Обавезао је тужиоца да накнади туженом „Инфраструктура железнице Србије“ износ од 69.709,22 динара на име трошкова другостепеног поступка (став шести изреке).

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, у преиначујућем делу, тужилац је благовремено изјавио ревизију, као посебну, због погрешне примене материјалног права, на основу одредбе члана 404. став 1. Закона о парничном поступку и предложио да Врховни касациони суд усвоји ревизију, укине побијану другостепену пресуду и предмет врати на поновни поступак и одлучивање, или исту преиначи тако што ће усвојити тужбени захтев тужиоца у целисти као основан и обавезати тужене да тужиоцу накнаде трошкове првостепеног, другостепеног и ревизијског поступка. У

ревизији је определио трошкове само на име састава ревизије у износу од 14.400,00 динара (12.000,00 динара + 20% ПДВ) и тражио таксу по Таксеној тарифи.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у преиначујућем делу, на основу одредбе члана 403. став 2. тачка 2, а у вези члана 408. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр.72/11, 49/13 - УС, 74/13 - УС, 55/14, 87/18 и 18/20), и утврдио да је ревизија тужиоца основана.

Уведеном поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју овај суд пази по службеној дужности, на основу члана 408. ЗПП.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је у непрекидном радном основу код тужених, односно правног претходника још од 1996. године, а после поделе надлежности између новооснованих предузећа тужилац је наставио са радом, тако да није било прекида у раду. Тужиоцу у утуженом периоду није исплаћена накнада за топли оброк, као ни регрес за годишњи одмор који је користио, нити је иста била посебно евидентирана на исплатним листама све до маја 2018. године, када је почела поновна исплата и исказивање кроз исплатне листе. Исхрана код туженог није била посебно организована. Износе утврђене у ставу другом, трећем и четвртном изреке првостепене пресуде, првостепени суд је утврдио на основу писаног налаза и мишљења вештака Наде Сретовић, који је у свему прихватио, с обзиром на то да је исти ценио као дат од стране стручног и за исход спора незаинтересованог лица (тужба је поднета 29.01.2018. године).

Првостепени суд је закључио, да је тужени само деклараторно навео у изменама Колективног уговора урачунавање тражених накнада, али да из изведених доказа не произилази и то да је заиста и извршен обрачун и исплата по тим основима, да је имао у виду чињеницу да када би биле урачунате вредности ових трошкова у вредност радног часа, износ накнаде трошкова за исхрану и регреса би био директно сразмеран коефицијенту радног места, што би значило да када би била позната структура радног часа у том случају би запослени са већим коефицијентом зараде остварио сразмерно већу накнаду трошкова за исхрану у току рада и накнаду за регрес, иако је законом предвиђено да вредности ових накнада треба да буду једнаке за све запослене. Затим, како ниједним документом није регулисано који је однос зараде, накнаде трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора у вредности једног радног часа и није могуће утврдити који је износ исплаћен на име накнаде трошкова за топли оброк и за регрес за годишњи одмор, нити у процентуалном, нити у номиналном износу, да тужени није исплаћивао накнаду трошкова за исхрану у току рада и регреса за годишњи одмор.

Другостепени суд је закључио, да су тужени за утужени период, у складу са општим актом код послодавца, тужиоцу кроз вредност радног часа за обрачун зараде обрачунавали и исплаћивали и накнаду за исхрану и регрес за коришћење годишњег одмора, те да неисказивање у обрачунској листи података по овим основима не води закључку да износи на основу накнаде за исхрану и регреса тужиоцу нису исплаћени, при том ценећи да Закон о раду одредбом члана 118. став 1. тачка 5. и 6. предвиђа право запосленог на накнаду трошкова за исхрану у току рада и регрес за коришћење годишњег одмора, али утврђивање услова, висину и начин исплате препушта

аутономном регулисању путем закључења Колективног уговора, као општег акта и уговора о раду, што је тужени и учинио, управо тако што је у вредност једног радног часа укључена и месечна вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 регреса за коришћење годишњег одмора.

Међутим, основано се у ревизији указује на погрешну примену материјалног права, на који законски разлог овај суд пази и по службеној дужности, у смислу члана 408. ЗПП, због чега је другостепена пресуда преиначена и одбијене жалбе тужених.

Одлуком Владе РС од 02.06.2015. године извршене су статусне промене у АД „Железнице Србије“ Београд, тако што су технолошко-пословне целине издвојене и формирана су нова акционарска друштва и то: „Инфраструктура железнице Србије“ АД Београд, „Србија воз“ АД Београд и „Србија Карго“ АД Београд, а улогу четвртог друштва задржало је постојеће друштво „Железнице Србије“ АД Београд, услед чега је тужилац са новооснованим акционарским друштвом „Инфраструктура железнице Србије“ закључио анекс уговора о раду у коме је наведено да се закључује између запосленог и послодавца следбеника, чиме се мења уговор о раду који је био закључен између тужиоца и „Железнице Србије“ као послодавца претходника.

Одредбом члана 118. став 1. тачка 5. Закона о раду („Службени гласник РС“ број 24/05, 61/05, 54/09, 32/13 и 75/14) је прописано да запослени има право на накнаду трошкова у складу са општим актом и уговором о раду и то: за исхрану у току рада, ако послодавац ово право није обезбедио на други начин, а тачком 6. овог става, за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом става 2. овог члана, да, висина трошкова из става 1. тачка 5. овог члана мора бити изражена у новцу.

Анексом Колективног уговора туженог из 2006. године, одредбом члана 2. измењен је члан 57. Колективног уговора из 2002. године, којим је предвиђено да запослени има право на зараду која се састоји од зараде за обављени рад и време проведено на раду, примања за исхрану у току рада и примања за регрес за коришћење годишњег одмора. Одредбом члана 5. став 6. Анекса, као и одредбама члана 57. став 1 и 2. Колективног уговора из 2015. године прописано је да је у вредност једног радног часа укључена и вредност за исхрану у току рада и вредност 1/12 накнада регреса за годишњи одмор, сведен на један радни час.

Како је од 01.01.2006. године запосленима дато законско право на накнаду трошкова за исхрану у току рада и за регрес за коришћење годишњег одмора без прописивања висине истих, то је послодавцима остављена могућност да својим актима утврди висину тих накнада. Висина накнада трошкова на име исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, мора бити одређена линеарно за све запослене, односно ови трошкови морају бити исплаћени свим запосленима у истом износу, без обзира на стручну спрему, звање и радно место.

Према оцени овога суда, одредбама општих аката тужених, ни уговора о раду, није извршена конкретизација права тужиоца на исплату спорних накнада, јер се из одређења да су исте укључене у вредност једног радног часа не може утврдити који износ представља накнаду за трошкове исхране у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора, с обзиром на то да исти нису одређени у номиналном износу, нити су у номиналном износу исказани у обрачунским листама за исплату зараде тужиоцу.

При том, висина накнаде одређена на начин као у општим актима тужених не би била одређена у истом номиналном износу за све запослене, већ би била у директној сразмери са коефицијентом радног места, што се не може сматрати правилним обрачуном. Стога се не може прихватити закључак другостепеног суда да су тражене накнаде на име трошкова за исхрану у току рада и регреса за коришћење годишњег одмора исплаћивани кроз висину цене рада, с обзиром да Анекс Колективног уговора туженог не садржи конкретну регулативу која утврђује висину ових накнада, те тужилац може потраживати накнаду у нето износима утврђеним на основу налаза и мишљења вештака, применом параметара наведених у налазу из раније важећег Колективног уговора ЈЖТП, којим су били дефинисани начини обрачуна ових накнада, због чега је првостепени суд правилно усвојио тужбени захтев тужиоца.

На страни тужених постоји солидарна обавеза према тужиоцу, имајући у виду да тужилац са туженим „Инфраструктура железнице Србије“ није закључио нови уговор о раду, већ анекс уговора о раду и наставио да ради под истим условима, а да је тужени „Инфраструктура железнице Србије“ као послодавац следбеник, преузео права, али и обавезе послодавца претходника, који су настали закључењем уговора о раду и радног односа тужиоца, због чега је овај суд ради правилне примене материјалног права, преиначио другостепену пресуду у преиначујућем делу и одбио жалбе тужених.

Полазећи од успеха у поступку по ревизији, тужени су обавезани да солидарно накнаде тужиоцу трошкове поступка на име састава ревизије и то на вредност предмета спора у износу од 323.120,41 динара, као главног захтева, према Тарифи о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката („Службени гласник РС“ бр. 121/12) у укупном износу од 14.400,00 динара (12.000,00 динара + 20% ПДВ), на основу члана 153. и 154. ЗПП. Тужилац у ревизији није определио врсту и износ трошкова на име судске таксе, иако је био дужан у смислу одредбе члана 163. став 2. ЗПП.

Из изнетих разлога, Врховни касациони суд је на основу одредби члана 416. став 1. и 165. став 2. ЗПП, одлучио као у изреци.

**Председник већа - судија
Слађана Накић Момировић,с.р.**

За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић